

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ÎN REPUBLICA CEHĂ

Caracteristici

Învățământul primar din Republica Cehă reprezintă continuarea învățământului preșcolar și a educației în familie. Sistemul de documente curriculare are două niveluri – de stat și școlar. Planul-cadru de învățământ definește programa obligatorie pentru educația la nivel de stat. Pe baza acestui plan-cadru, școlile elaborează propriile programe școlare (ŠVP).

Obiective

- să permită elevilor să își însușească strategii de învățare și să îi motiveze pentru învățarea pe tot parcursul vieții;
- să încurajeze elevii să gândească creativ, logic și să rezolve problemele;
- să orienteze elevii spre o comunicare cuprinzătoare, eficientă și deschisă;
- să dezvolte capacitatea elevilor de a coopera și de a respecta munca și realizările lor și ale celorlalți;
- să pregătească elevii să se manifeste ca personalități independente, libere și responsabile, să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile;
- să creeze nevoia elevilor de a manifesta sentimente pozitive în comportament, acțiuni și în trăirea situațiilor de zi cu zi; să dezvolte receptivitatea și relații sensibile cu oamenii, mediul și natura;
- să îi învețe pe elevi să dezvolte, să protejeze în mod activ sănătatea fizică, mentală și socială și să fie responsabili pentru acestea;
- să orienteze elevii spre toleranță și condescendență față de alți oameni, față de culturile și valorile lor spirituale, să îi învețe să trăiască împreună cu alți oameni;
- să ajute elevii să își cunoască și să își dezvolte propriile abilități în conformitate cu posibilitățile reale și să le aplice împreună cu cunoștințele și abilitățile dobândite la luarea deciziilor cu privire la propria viață și orientarea profesională;
- să ajute elevii să se orienteze în mediul digital și să îi conducă spre utilizarea sigură, cu încredere în sine, critică și creativă a tehnologiilor digitale în timpul muncii, la învățare, în timpul liber și la implicarea în societate și în viața civică.

Organizarea învățământului primar

Anul școlar începe la data de 1.9. și se încheie la data de 31.8. a următorului an calendaristic. **Vacanța de vară** începe la 1.7. și durează până pe 31.8.

La vârsta de 6-7 ani, copiii încep școala primară, având obligativitatea așa-numitei **școlarizări obligatorii**. Școlarizarea obligatorie durează 9 ani și este valabilă pentru toți elevii, inclusiv pentru străinii care vin în Republica Cehă pentru o perioadă de peste 90 de zile. **Școlarizarea obligatorie începe la începutul anului școlar care urmează după data în care copilul împlinește vârsta de șase ani, cu excepția cazului în care se acordă amânarea înscrierii la școală.**

Reprezentantul legal este obligat să înregistreze copilul pentru **înscrierea în învățământul primar obligatoriu** și asta în perioada cuprinsă între **1 și 30 aprilie** a anului calendaristic în care copilul urmează să înceapă frecvența școlară obligatorie.

Dreptul la **admiterea copilului la școala primară** este revenit prin lege, iar școala este stabilită în funcție de locul de reședință al elevului (așa-numita școală de

circumscripție – școala alocată adresei la care copilul are înregistrată reședința). Școala nu poate refuza admiterea copilului din alte motive decât lipsa de capacitate. În cazul lipsei de capacitate, trebuie contactat Departamentul de Educație al Autorității Municipale sau Locale. Admiterea unui copil străin la școala primară nu poate fi refuzată pe motivul că nu cunoaște limba cehă. Copilul poate fi înscris și la o altă școală decât școala de circumscripție, dar admiterea depinde de capacitatea liberă și de îndeplinirea criteriilor de admitere la școala în cauză.

Dacă copilul nu este suficient pregătit pentru a intra în clasa I, se poate solicita așa-numita **amânare a înscrierii în învățământul primar** sau înscrierea acestuia în **clasa pregătitoare**. Reprezentantul legal solicită amânarea înscrierii în învățământul primar la înscriere. Cererea se prezintă în scris directorului școlii și trebuie să fie însoțită de recomandarea unității de consiliere școlară (unde părintele se programează cu copilul, având posibilitatea alegerii unității de consiliere școlară) și a medicului specialist sau a psihologului clinic (este suficientă și recomandarea medicului pediatru). Reprezentantul legal al copilului trebuie să solicite amânarea înscrierii în învățământul primar cel mai târziu până la data de 31 mai a anului calendaristic în care copilul ar trebui să înceapă școlarizarea obligatorie.

În Republica Cehă există și un sistem de educație specială destinat elevilor cu nevoi educaționale speciale (care are la bază, de exemplu, pe dizabilități mentale, vizuale, auditive sau de vorbire). Cu toate acestea, este preferată educația tuturor elevilor în școlile obișnuite. Plasarea unui copil într-o școală specială trebuie confirmată de medic și de centrul de consiliere și poate avea loc numai cu acordul reprezentantului legal. Cunoașterea insuficientă a limbii cehe nu este un motiv pentru plasarea copilului în sistemul de educație specială.

ȘCOALA PRIMARĂ

Școala primară este frecventată, de regulă, de elevi cu vârsta cuprinsă între 6-15 ani. Școala primară are două cicluri, ciclul întâi include clasele I- V, iar ciclul al doilea clasele VI- IX. Unii elevi trec după terminarea primelor cinci clase ale școlii primare la școala gimnazială de mai mulți ani.

Educația în școlile primare de stat este gratuită. Elevii care îndeplinesc școlarizarea obligatorie au dreptul la împrumutarea de manuale și texte didactice în mod gratuit. Părinții contribuie financiar la nevoile personale ale elevului, la unele materiale didactice suplimentare, la cursuri susținute în afara școlii, la alimentație, căminul de zi etc.

Fiecare școală are un **Regulament școlar**, acesta fiind documentul care reglementează viața interioară a școlii. Este valabil și obligatoriu pentru toți elevii, reprezentanții lor legali, personalul și participanții la evenimentele școlare desfășurate în interiorul și în afara incintei școlii.

Structura anului școlar

Anul școlar începe la data de 1.9. și durează până pe 31.8. a următorului an calendaristic. Anul școlar este împărțit în două semestre: primul semestru (1.9.- 30.1.) și al doilea semestru (1.2.- 31.8.). În luna iulie și august, elevii au **vacanța de vară** (1.7.- 31.8.), când nu se merge la școală.

Alte vacanțe:

- vacanță de toamnă de trei zile – în jurul datei de 28.10.
- vacanță de Crăciun – de regulă, în jurul datei de 23.12. și durează până pe 2.1.
- vacanță de o zi la sfârșitul primului semestru – în jurul datei de 1.2.
- vacanța de primăvară – o săptămână în februarie sau martie, termenul se schimbă în fiecare an
- vacanța de Paște – Joia Verde, Vinerea Mare și Lunea Paștelui

Elevii nu merg la școală în zilele de **sărbătoare legală**:

- 28.9. Ziua Națională a Republicii Cehe
- 28.10. Ziua constituirii statului independent cehoslovac
- 17.11. Ziua luptei pentru libertate și democrație
- 1.5. Ziua Muncii
- 8.5. Ziua Victoriei

Structura actuală a anului școlar este disponibilă pe site-ul școlii.

Evaluarea și situația școlară

Profesorii evaluează rezultatele educației elevilor cu **note**. Acestea variază pe scala de la 1 la 5, unde 1 indică cel mai bun rezultat, 5 indică cel mai rău. Unele școli folosesc evaluarea cu **calificative** sau combinația evaluării cu note și calificative. Evaluarea este înscrisă în **carnetele de elevi** (în format hârtie sau electronice). La notele elevului are acces numai reprezentantul legal al acestuia, după autentificarea sa pe site-ul școlii.

Situația școlară reprezintă evaluarea generală a elevului la fiecare materie în parte în semestrul încheiat, inclusiv la purtare. Copiii primesc situația școlară de două ori pe an. Pentru clasele VI-IX ale școlilor primare, pe situația școlară sunt folosite pentru fiecare notă în parte calificative, și anume:

- 1 – excelent,
- 2 – foarte bine,
- 3 – bine,
- 4 – satisfăcător,
- 5 – nesatisfăcător,

Notele 1, 2, 3 și 4 de pe situația școlară înseamnă că elevul **a trecut** în anul școlar aferent. Nota 5 înseamnă că **a rămas corigent**. În cazul în care elevul a rămas corigent la una dintre disciplinele de învățământ la sfârșitul celui de-al doilea semestru, acesta poate susține **examenul de corigență**. Dacă nu va promova la examenul de corigență, trebuie **să repete anul**.

Orarul

Elevii frecventează școala în timpul săptămânii, de luni până vineri. Nu se merge la școală sâmbăta și duminica. **Ora de curs** are o durată de 45 de minute, urmată de o pauză de 10 până la 20 de minute. În prima și a doua clasă, elevii au 18-22 de ore pe săptămână, în clasa a treia până la a cincea, 22-26 de ore pe săptămână. În clasele VI-IX, elevii au 28-32 de ore pe săptămână.

De regulă, orele de curs la școală încep zilnic la ora 8.00 și se termină în funcție de numărul de ore de curs pe care le are elevul în ziua în cauză. Acest lucru este

determinat de **orarul** pe care elevul îl primește la începutul anului școlar, fiind, de asemenea, disponibil pe site-ul școlii. Orarul este obligatoriu pentru elev, acesta fiind obligat să participe la toate orele de curs stabilite. Orele elevilor din clasele I-V se termină în jurul orei 12, iar ale elevilor din clasele a VI-IX, între orele 13 și 15.

Materiile predate

clasele I - V:

- **limba cehă:** elevii învață să citească și să scrie și gramatica și literatura,
- **limba străină:** (cel mai târziu din clasa a III-a), cel mai adesea limba engleză,
- **matematica:** numere, operații numerice, elemente de bază ale geometriei,
- **informatica:** dezvoltarea gândirii informatice,
- **cunoștințe elementare** (clasele I- III): locul în care trăim, societatea, natura și viața sănătoasă,
- **științe naturale** (clasele IV- V): continuarea cunoștințelor elementare în domeniul științelor naturale,
- **științe istorice** (clasele IV- V): continuarea cunoștințelor elementare în domeniul istoriei și geografiei,
- **educație muzicală:** elevii învață să înțeleagă, să interpreteze și să creeze muzica,
- **educație artistică:** elevii învață să perceapă, să interpreteze și să creeze arte vizuale,
- **educație fizică:** elevii dobândesc abilități de mișcare,
- **lucrul manual:** elevii dobândesc abilități practice de lucru.

clasele VI - IX:

- **limba cehă:** citirea și înțelegerea textului citit, scrierea de texte, limba literară și literatura,
- **limba străină:** elevii își însușesc limba străină la nivelul A2,
- **matematica:** operații aritmetice, dependențe, geometrie,
- **informatica:** dezvoltarea gândirii informatice și a principiilor tehnologiilor digitale,
- **istorie:** istoria cehă și a lumii,
- **educație civică:** funcționarea societății, a organizațiilor politice și a altor organizații,
- **fizica:** proprietățile substanțelor, mișcarea corpurilor, energia, sunet și electricitate
- **chimie:** compoziția substanțelor, compușilor organici și anorganici și reacțiile acestora,
- **științele naturii:** natura, biologie generală și ecologie,
- **geografie:** regiuni ale lumii – mediul social și economic și geografia Republicii Cehe,
- **educație muzicală:** elevii învață să înțeleagă, să interpreteze și să creeze muzica,
- **educație artistică:** elevii învață să perceapă, să interpreteze și să creeze arte vizuale,
- **educație fizică:** elevii dobândesc abilități de mișcare,
- **lucrul manual:** elevii dobândesc abilități practice de lucru.

Alimentația în școală

În timpul orelor de dimineață, elevii beneficiază de o pauză mai lungă pentru luarea gustării pe care elevii și-o aduc de acasă. În fiecare zi, elevii pot lua masa de prânz în **cantina școlii**. De regulă, sunt oferite mai multe meniuri, dintre care unul este fără carne. Elevii iau masa de prânz fie după terminarea orelor, fie în timpul pauzei de prânz (cu o durată de cel puțin 30 de minute). **Reprezentanții legali trebuie să**

plătească mesele de prânz asigurate la școală, prețul acestora este subvenționat de stat și, prin urmare, este relativ redus. Prețul unei mese prânz este cuprins între 20 și 30 CZK.

Căminul de zi

Școlile primare oferă posibilitatea plasării elevilor în **căminul de zi al școlii** și asta înainte de începerea orelor, de la aproximativ 6:30 și, de asemenea, după terminarea acestora, de regulă, până la ora 16:00 sau 17:00. La căminul de zi, elevii, sub îndrumarea educatoarelor, se dedică activităților de interes, care includ diverse jocuri, activități artistice și sportive, precum și odihna. **Părinții trebuie să plătească** pentru plasarea elevului în căminul de zi al școlii, prețul fiind de 100-250 CZK pe lună.

Activități în timpul liber

Multe școli, după terminarea orelor oferă elevilor diverse activități, atât în cadrul căminului de zi, cât și în afara acestuia. Aceste activități care au loc în timpul liber (așa-numitele **cercuri**) permit elevilor să dobândească noi abilități, să se împrietenească și să exerseze limba cehă.

Activitățile oferite sunt disponibile pe site-ul școlii și, de regulă, includ:

- cercuri muzicale: cântatul la flaut, cântatul în cor etc.,
- activități artistice: ceramică, desen, fotografiere, cerc de teatru,
- activități sportive: aerobic, jocuri cu mingea, atletism, fotbal, arte marțiale

etc.,

- cursuri de limbi străine,
- cursuri de informatică.

Unele școli oferă activități în timpul liber în mod gratuit, dar, de regulă, sunt cu plată. Prețul pentru un semestru este cuprins între 100–500 CZK.

Comunicarea cu școala

Fiecare elev va primi un **carnet de elev** sau un **bloc notes** (în clasa I și a II-a), care servește pentru înregistrarea evaluărilor și comunicările școlii. Aceste comunicări se pot referi la activități didactice extraordinare (plimbări, excursii etc.) sau la comportamentul elevului la școală. Majoritatea școlilor folosesc așa-numitul **carnet electronic al elevilor**. Acesta este disponibil pe site-ul școlii, iar părinții pot găsi în el atât notele copilului lor, cât și toate comunicările școlii.

Carnetul elevului conține așa-numita **foaie de motivare a absențelor**, prin care reprezentanții legali ai elevului sunt obligați să motiveze absența acestuia de la cursuri.

Școala organizează, cel puțin de două ori pe an, **ședințe cu părinții**, în cadrul cărora părinții au posibilitatea să se întâlnească cu profesorii și să afle cum se descurcă elevul la școală și să pună profesorilor întrebări. Școala anunță data ședințelor cu părinții prin intermediul blocului notes sau carnetului de elev și, de asemenea, pe internet.

De asemenea, este posibil să stabiliți o întâlnire personală cu dirigintele sau cu un alt profesor. Majoritatea școlilor oferă **ore pentru consultarea** profesorilor sau întâlnirile pot fi stabilite individual, în funcție de necesitate.

Drepturi și obligații

Elevii au dreptul la:

- educație și servicii școlare,
- informații privind cursul și rezultatele educației lor,
- să își exprime opiniile cu privire la toate deciziile referitoare la aspectele esențiale ale educației lor, iar opiniilor acestora trebuie acordată atenția cuvenită, în funcție de vârsta și stadiului de dezvoltare,
- informații și consiliere din partea școlii sau a unității de consiliere școlară în chestiunile legate de educație.

Reprezentanții legali ai elevilor minori au dreptul la:

- informații privind cursul și rezultatele educației elevilor minori,
- să voteze și să fie aleși în consiliul școlar,
- să își exprime opiniile cu privire la toate deciziile referitoare la aspectele esențiale ale educației elevilor minori,
- informații și consiliere din partea școlii sau a unității de consiliere școlară în chestiunile legate de educație.

Elevii sunt obligați:

- să frecventeze în mod corespunzător școala sau unitatea școlară și să învețe în mod corespunzător,
- să respecte regulamentul intern și instrucțiunile școlii și unității școlare pentru protecția sănătății și siguranței cu care au fost familiarizați,
- să respecte instrucțiunile personalului pedagogic al școlilor și al unităților școlare, emise în conformitate cu reglementările legale și regulamentul intern al școlii.

Reprezentanții legali ai elevilor minori sunt obligați:

- să asigure ca elevul să frecventeze în mod corespunzător școala sau unitatea școlară,
- la invitația directorului școlii sau a unității școlare, să participe personal la discutarea problemelor importante legate de educația elevului,
- să informeze școala și unitatea școlară despre schimbarea stării de sănătate, problemele de sănătate ale elevului sau alte circumstanțe grave care ar putea afecta cursul educației,
- să facă dovada motivării absenței elevului la cursuri, în conformitate cu condițiile stabilite în regulamentul intern al școlii,
- să comunice școlii și unității școlare informațiile esențiale pentru cursul educației sau siguranța elevului și modificările acestor informații.

Sursă

- Legea nr. 561/2004 din M.O., privind învățământul preșcolar, primar, general, liceal, postliceal de specialitate și altul (Legea Educației)
- Planul-cadru de învățământ pentru învățământul primar